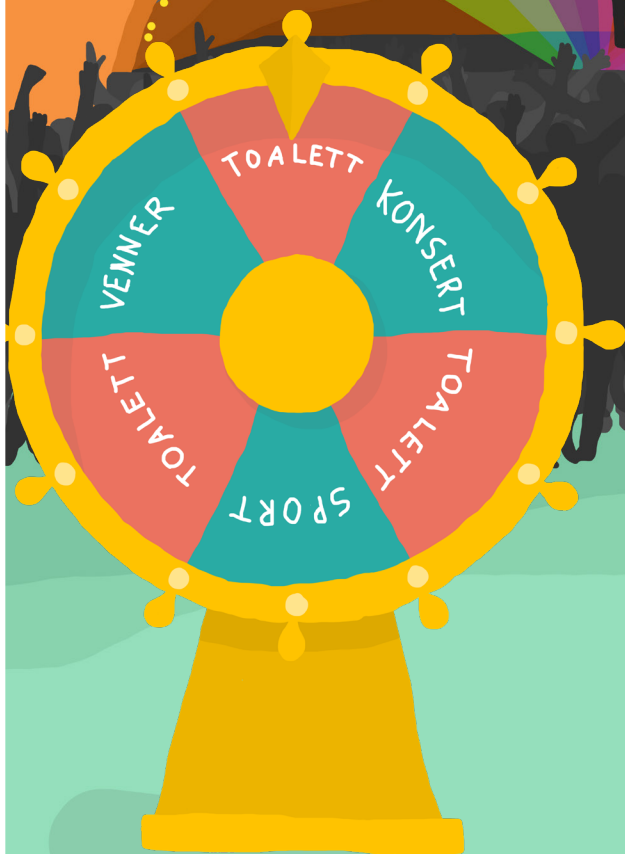

La meg slippe å velge

Ressurshefte

NORGES
HANDIKAPFORBUNDS
UNGDOM

PRESS
REDD BARNAS UNGDOM

La meg slippe å velge!

Hva er BPA?

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er en ordning som gir funksjonshemmede praktisk bistand til å gjøre ting som andre kan gjøre selv: Kle på seg, gjøre husarbeid, komme seg til skole og arbeidsplass, handle og lage mat, være sammen med venner og familie og engasjere seg i samfunnet. Med BPA-ordningen er tanken at man skal kunne administrere sin egen hverdag ved at man selv skal kunne bestemme hvem som skal være assistenter, hva assistentene skal bistå med og til hvilke tider man trenger assistanse. Dette skal gjøre så alle kan leve et aktivt og selvstendig liv.

Retten til BPA kom i 2015 da den ble lovfestet i Pasient- og brukerrettighetsloven (Pbrl § 2-1 d). I loven står det at personer under 67 år med et langvarig og stor behov for assistanse har rett på BPA. Med langvarig og stort behov mener man et behov på over 25 timer og over to år. Hvis man har behov for over 32 timer assistanse har man en absolutt rett.

Dersom man har behov for mindre enn 25 timer har man ikke denne rettigheten, men man kan søke kommunene fordi i loven om kommunale helse- og omsorgstjenester (§ 3 – 8) står det at kommunene har en plikt til å tilby BPA, med mindre de kan dokumentere at det blir en ekstra kostnad for kommunen.

I et rundskriv helse og omsorgskomiteen sendte ut i 2015 ble det presisert at BPA skal øke livskvaliteten til funksjonshemmede og øke samfunnsdeltakelsen.

Hva er problemet?

BPA-ordningen i seg selv er ikke et problem. Problemet er at mange ikke får det tilbudet de har rett til å få. Kommunene vet også for lite om hva BPA egentlig er og hvordan det fungerer. Da BPA ble rettighetsfestet i 2015 fikk kommunene til sammen 300 millioner ekstra kroner for å følge opp denne rettighetsfestningen. Likevel viser tall fra SSB at rettighetsfestningen og den store støtten til BPA ikke førte til at flere fikk BPA. Fra 2015 til 2016 økte tallet med 184 personer. Dette er langt færre enn det det burde ha økt med.

Et annet problem er at kommunene som skal levere tjenesten ikke alltid følger disse grunnleggende tankene bak BPA. Man får ofte støttekontakt eller hjemmehjelp istedenfor den assistansen man har krav på. Hvis man får hjemmehjelp eller støttekontakt må man følge kommunale rutiner og timeplaner og man vil ikke kunne velge selv når man ønsker assistanse. I tillegg legger også noen kommuner føringer for hva en assistent kan brukes til og ikke. For eksempel sier noen kommuner at assistenter ikke kan brukes utenfor hjemmet eller at assistenten ikke kan gjøre oppgaver som baking, stryking av klær eller pussing av sølvtøy. Dette går imot hovedtanken bak BPA som er at alle som bruker BPA skal selv kunne bestemme over hverdagen sin og dermed leve et selvstendig liv. Et annet problem er også at noen steder får man heller ikke lov til å reise utenfor kommunegrensene sammen med assistenten sin. Tilbudet varierer også veldig fra kommune til kommune.

Et annet stort problem er at man ikke alltid får innvilget det timeantallet man trenger. Hvis noen søker om 40 timer med BPA i uka, men bare får innvilget 20 timer må nå denne personen nå velge mellom om de ønsker å bruke timene på å komme seg til skolen eller å komme seg til korpsøvelse. Det sier seg jo selv at man da må prioritere de mest nødvendige og forpliktende oppgavene (som å komme seg til og fra skole og jobb) og andre fritidsaktiviteter må da droppes selv om BPA skal være et verktøy for å øke samfunnsdeltakelsen.

Spesielt unge mennesker blir hardt rammet det dårlige eller ikke-eksisterende BPA-tilbudet. Mange må gi opp studier, jobbmuligheter, verv og aktiviteter fordi de ikke får den assistansen de trenger. Man skal ikke måtte velge mellom å dra i en bursdag eller å spise middag, og man skal ikke måtte flytte fra en kommune til en annen for å kunne fortsette skolegangen.

Hvorfor bryter dette med barns rettigheter?

BPA er rettighetsfestet og absolutt nødvendig for at alle skal kunne leve et selvstendig og aktivt liv. Likevel ser vi at denne rettigheten ikke blir innfridd. I Barnekonvensjonen står det i artikkel 31 at barn har rett til lek, hvile, fritid og deltakelse i kunst- og kulturliv. Når barn må slutte på fritidsaktiviteter for å kunne gå på skolen, blir ikke denne rettigheten innfridd. Det er et grovt brudd på barnerettighetene når barn ikke får bestemme over sitt eget liv og egen fritid. I FNs konvensjon om mennesker med nedsatt funksjonsevne artikkel 19 står det at man har rett til selvstendig liv og til å være en del av samfunnet. Alle barn har like stor rett til dette, og i tillegg sier artikkel 23 i barnekonvensjonen at funksjonshemmede barn har like stor rett på omsorg, skole og utdanning som alle andre barn. Noen barn må flytte på institusjon fordi de ikke får nok BPA-timer til å klare å leve hjemme, og i artikkel 9 i Barnekonvensjonen står det at alle barn har rett til å bo med foreldrene sine, med mindre det ikke er bra for dem. Barnekonvensjonen slår også fast at ingen barn skal bli diskriminert, har rett på å bli hørt og at barnets beste alltid skal komme først.

Hvilke løsninger har vi?

Alle barn har rett til et likestilt, selvstendig og aktivt liv. Derfor krever Press og NHFU at:

1. Kommune må sørge for at alle får nok timer til å leve et aktivt og selvstendig liv ved at politiske og sosiale gjøremål likestilles med helsebehov
2. Stortinget må utvide retten til BPA. Den må gjelde for all ungdom, også de med mindre behov for assistanse
3. 300 millioner kroner øremerkes til BPA i statsbudsjettet for 2019

Kommunene må forstå de grunnleggende tankene bak BPA-ordningen. BPA er ikke en helsetjeneste slik som hjemmesykepleie eller støttekontakt. Man skal selv kunne bestemme akkurat når og akkurat hva BPA skal brukes til, og derfor kan ikke kommunene legge føringer eller retningslinjer for dette. Det er også veldig problematisk at man noen steder må søke til kommunen om å få assistanse om man skal på reiser utenfor kommunens grenser eller i utlandet. Alle skal ha lik mulighet til å dra på en to ukers speidertur og klassetur til Polen, og kommunene burde ikke kunne nekte noen dette. Brukere av BPA må selv kunne bestemme når og hvor de ønsker BPA, og til hvilke ting de ønsker å bruke assistenten på. Alle kommuner må følge retningslinjene for BPA.

I tillegg til dette må også alle sørge for at alle får nok timer BPA så ingen trenger å telle timer og dermed måtte velge mellom skole og fritidsaktiviteter. Politiske og sosiale gjøremål må telles med på lik linje med helsebehov. På denne måten vil barn og unge slippe å måtte velge mellom skole eller trening.

Mangel på BPA rammer barn og unge hardest. Konsekvensene for barn og unge som ikke får den assistansen de trenger er enorme. Barn og unge må gi opp utdanning, jobbtilbud og aktiviteter og sosialt liv fordi de ikke får den assistansen de trenger. Retten til BPA må utvides av Stortinget slik at alle barn og unge som trenger BPA vil få rett på BPA. Vi krever at kravet om «stort behov» i Pasient- og brukerrettighetsloven (Pbrl § 2-1 d) i fjernes for alle under 30 år.

Vi trenger også et nytt BPA-løft. Da BPA ble rettighetsfestet i 2015 skulle man også ha et stort BPA-løft. Stortinget bevilget 500 millioner kroner i 2015 og 2016, og man så for seg at med denne rettighetsfestingen og alle de ekstra pengene, skulle BPA-ordningen få et løft og mange flere brukere. Dessverre så skjedde ikke dette.

Problemet er at disse pengene ikke ble øremerket, så kommunene har ikke brukt disse pengene på BPA. Kun 184 personer flere fikk BPA fra 2015 til 2016, så pengene som egentlig var ment til BPA, har forsvunnet i kommunene og har mest sannsynlig blitt brukt til asfalt og nedbetaling av gjeld. Siden forsøket med et BPA-løft ble mislykket i 2015, krever vi et nytt løft i 2019. Vi krever at 300 millioner kroner øremerkes til BPA i statsbudsjett for 2019. På denne måten er vi sikret at pengene faktisk går til barn og unge som trenger assistanse for å leve frie og selvstendige liv.

Aktiviteter

Nasjonal aksjonsdag

Søndag 3. desember er den internasjonale dagen for funksjonshemmede. Den dagen skal vi ha nasjonal aksjonsdag i NHFU og Press, og vi håper at dere også vil arrangere aksjoner der dere bor. Forslag til aksjoner kan være klistremerkeaksjon, bannerdrapp, demonstrasjon, underskriftskampanje, stand, sosiale medier-aksjon, konsert og liknede.

Dere kan også arrangere likende aksjon som på høstseminaret. Dere kan spørre om å låne rullestoler på hjelpemiddelsentralen i kommunen deres og lage plakater hvor det står «Jeg skulle egentlig være med på denne aksjonen, men fikk ikke assistanse til å dra» eller liknende. Når folk kommer bort for å se eller spørre hva som skjer, deler dere ut kampanjebrosjyrer og forteller om kampanjen. Det er også kult om dere samtidig har en demonstrasjon hvor dere samler mange mennesker og har et lite demonstrasjonstog, appell eller liknende. Invitert gjerne også politikere.

Det er også superkult om dere vil samarbeide med hverandre! Man får størst slagkraft når man står sammen, og alle i Press og NHFU jobber for det samme. Vedlagt ligger kontaktinformasjon til lokallagsledere i Press, lokallagsledere til NHFU og regionskontorene til NHF. Ikke vær redde for å ta kontakt med hverandre! Politisk påvirkning blir mye mer effektivt når man samarbeider!

«Ingenting om oss, uten oss» er et velbrukt slagord for funksisbevegelsen. Tradisjonelt har funksjonshemmede vært en gruppe det blir snakket om og til, og ikke med. Det er et stort problem at gamle stereotypier om funksjonsnedsettelse henger fortsatt igjen. Funksjonshemmede fremstilles noen ganger som stakkarslige, passive og alene. Husk å være obs på dette ved gjennomføringen av kampanjen.

Håper dere er klare for å gjennomføre kampanje og aksjonsdag! Sammen skal vi endre denne urettferdige ordningen slik at alle barn og unge får muligheten til å leve aktive og selvstendige liv!

Stand

Stand er en fin måte å spre informasjon på. Les mer her: <https://press.no/lokallagshandbok/hvordan-fa-tillatelse-til-stand-aksjon-eller-demonstrasjon/>

Konsert

Konsert er kult å arrangere for å sette fokus på kampanjen. Før eller under konserten kan noen i lokallaget holde en appell om BPA og tematikken. Dere bør også ha en stand i konsertlokalet der dere fol kan komme bort om de lurer på noe mer om BPA og for å verve. Les mer om hvordan arrangere konsert her: <https://press.no/lokallagshandbok/konsert/>

Temakveld eller debatt

Lokallaget kan ha temakveld der dere inviterer ungdommer, politikere og alle andre som er interesserte i å lære mer om BPA. Dere kan holde foredraget om BPA og problematikken, ha en debatt eller duell med politikere eller invitere andre aktuelle personer for å snakke om BPA. Les mer om hvordan arrangere en temakveld her: <https://press.no/lokallagshandbok/temakveld-eller-debatt/>

Bannerdropp

Bannerdropp er en kul måte å spre et budskap på. Det er både morsomt og sosialt å lage banner, og dere kan lese i lokallagshåndboka hvordan dere gjør dette. Finn et sted der dere bor hvor banneret kan henge, slik at så mange som mulig vil se det, og ta bilder av det og del i sosiale medier når dere har gjort det. På banneret kan det for eksempel stå: «kampanjerealtert»

Husk også å ha Press- og NHFU-logoene på banneret. Ler mer om hvordan lage banner her: <https://press.no/lokallagshandbok/hvordan-lage-banner/>

Flashmob

Flashmob er en kul og enkel måte og få andres oppmerksomhet på. Her kan dere se et eksempel på en flashmob: <https://www.youtube.com/watch?v=ROPesXv2z1U>

Hvis lokallaget skal ha flashmob må dere passe på følgende:

4. Finn et sted og tidspunkt dere vet det kommer til å være mange mennesker
5. Lag en koreografi som alle i lokallaget lærer seg
6. Pass på å ha musikk som er høy nok
7. Ha noen som har ansvar for å dele ut brosjyrer eller svare på spørsmål folk har
8. Gjør noe ekstra så dere blir ekstra godt lagt merke til. Kanskje alle kan ha matchende antrekk eller noe annet som trekker mye oppmerksomhet?
9. Husk å ta bilder og video og legge ut i sosiale medier!
10. Husk å søke om tillatelse tidlig!

Filmkveld

Ha filmkveld med lokallaget og inviter andre som også er interesserte eller ønsker å lære mer om BPA. Forslag til film: Forestillinger om frihet eller episode 4 av Søsken fra TV2. Kjøp inn litt filmsnacks og inviter venner, ungdomspartier, ungdomsorganisasjoner og politikere. Lag et åpent Facebookarrangement så flest mulig får det med seg.

Rullestolrace

Lån rullestoler fra hjelpemiddelsentralen der dere bor og lag et race et sted der det er mange mennesker. Racet kan være førstemann fra et sted til et annet eller en hinderløype. Vær kreative! Husk også å ha også en stand med informasjon om kampanjen og snakk om kampanjen til alle som kommer bort og ønsker å være med.

Ressurser

Flere tips og triks kan du finne på NHFUs side med forslag til aktiviteter eller i lokallagshåndboka til Press:

<http://nhfu.no/for-tillitsvalgte/tips-til-aktiviteter/a6cbf6e1-0959-4aab-b452-e81d06628d57>

<https://press.no/lokallagshandbok/>

Vil du lære mer om BPA?

Sjekk ut disse videoene og sidene!

Informasjon om BPA fra NHF: <http://www.nhf.no/rettigheter/brukerstyrt-personlig-assistanse-bpa>

Film laget av ULOBA om forskjellen mellom BPA og hjemmetjeneste: <https://www.youtube.com/watch?v=t-4BKAG-K2cc>

Film laget av NHFU Trønderlag: <https://www.youtube.com/watch?v=lSdLfql0jdY>

Rundskriv fra Helse- og omsorgsdepartementet om BPA: https://www.regjeringen.no/contentassets/bd58818a87c-4a109a6d29b4d0dc615a/rundskriv_i-9-2015_bpa.pdf

Kontaktinformasjon til NHFU-lokallag:

Sørvest
(Hordaland, Rogaland)

Anette Tranøy, anette.t@live.com, 99225126

Oslo

Tamarin Varner, tamarin.varner@gmail.com, 99376636

Øst
(Østfold, Akershus)

Christine Bauer, enitsirhcb@gmail.com, 48097749

Oslofjord Vest
(Vestfold, Buskerud, Telemark)

Christine Bauer, enitsirhcb@gmail.com, 48097749

Agder

Jørgen Johansen, jo.johansen91@gmail.com, 95287273

Trøndelag

Marianne Knudsen, marianne.knudsen1999@gmail.com, 97682639

Nord-Norge

Dagny Sofie Dahl, fie@live.no

Kontaktinformasjon til NHFs regioner

(som har ansvaret for å følge opp interessepolitikken, lokallagene og medlemsaktiviteten lokalt).

Agder

Oddvar Skoland, regionkontorleder

Telefon: 997 14 248

E-post: oddvar.skoland@nhf.no

Innlandet (Oppland og Hedmark)

Jorun, organisasjonskonsulent

Telefon: 611 08 310

Mobil: 907 24 929

E-post: jorun.granberg@nhf.no

Nord-Norge (Nordland, Troms og Finnmark)

Kirsti Fosshaug

E-post: Kirsti.Fosshaug@nhf.no

Nord Vest (Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal)

Amanda Dybendal, organisasjonskonsulent

E-mail: Amanda.Dybendal@nhf.no

Oslo

Bianca Bernhoft Løkkeberg, interessepolitisk konsulent

Telefon: 941 65 339

E-post: bianca.lokkeberg@nhf.no

Oslofjord Vest (Buskerud, Vestfold og Telemark)

Anna-Lisbeth Mikaelsen

Telefon: 913 03 7 38

E-post: nhf.oslofjordvest@nhf.no

Sørvest (Rogaland og Hordaland)

Anette Tranøy

Telefon: 950 26 526

E-post: Anette.Tranoy@nhf.no

Trøndelag

Telefon: 729 00 720

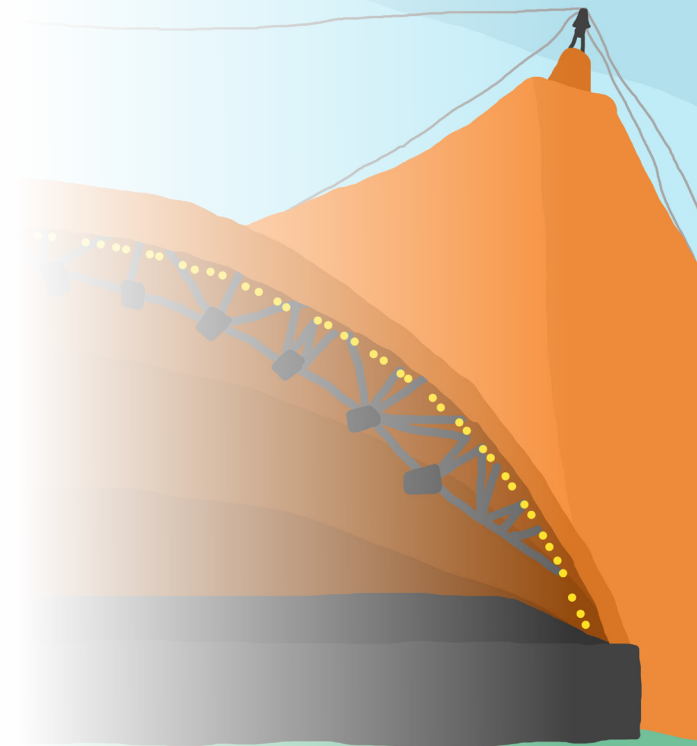
E-post: nhf.troendelag@nhf.no

Øst (Østfold og Akershus)

Gyda Nullmeyer, organisasjons- og ungdomskonsulent

Telefon: 468 40 025

E-post: gyda.nullmeyer@nhf.no

Kontaktinformasjon til Press lokallag:

Alta Press	Mariel Holmen, mariel.holmen@gmail.com, 94891693
Tromsø Press	Hanna Kristina Jakobsen, hannakristina1@hotmail.com, 98833789
Lofoten Press	Alette Mikkelsen Goffeng, alette.mikkelsen@hotmail.no, 46623056
Bodø Press	Elise Sandvik Andersen, elise-sand@outlook.com, 95871033
Ålesund Press	Christa Irakoze, christa_i@hotmail.com, 46940298
Volda Press	Silje Aarset Reiakvam, siljereiakvam@gmail.com, 97419896
Molde Press	Hayden Galdames Myrbostad, mairegaldamesmyrbostad@gmail.com, 95749020
Trondheim Press	Ane Sofie Forseth, aneforseth00@hotmail.no, 47651728
Stord Press	Eirin Helgesen, eirin-helgesen@hotmail.com, 95104246
Bergen Press	Kristin Myren, kristin.myren@gmail.com, 48175677
Indre Hardanger Press	Martta Hanna-Karen Øydvin, marttahannakaren@gmail.com, 95869526
Porsgrunn Press	Hanna Torvanger, hanna_torvanger@hotmail.com, 46505518
Tønsberg Press	Samira Huhudin, samiramuhi@gmail.com, 90817332
Kristiansand Press	Sol Råbu, solraabu@hotmail.no, 46815867
Follo Press	Ustat Kaur Bedi, ustubonny@gmail.com, 99336430
Oslo Press	Talha Butt, talha_@live.no, 97924263
Bærum Press	Kamilla Engebretsen, kamilla.e.eng.@gmail.com, 40555754

Ta kontakt om det er noe du lurer på!

Mina Vinje (politisk nestleder i Press)

mina@press.no, 98433700

Marianne Knudsen (fungerende leder i NHFU)

marianne.knudsen1999@gmail.com, 97682639

